

A VÁLLALATI DOKUMENTÁCIÓ EGYES FORMÁI.

Napról-napra nő azoknak a vállalatoknak és műszaki vezetőknek a száma, aki felismerik a műszaki dokumentációs munka jelentőségét a termelékenység emelésében, a minőség javításában, a gazdaságosságban s az új technológiák bevezetésében. Ez a felismerés sajnos még inkább csak elvi jelentőségű, mivel a dokumentáció nyújtotta előnyök gyakorlati felhasználása számos vállalatnál és intézménynél nehézségekbe ütközik. Bár kormányzatunk jelentős anyagi áldozatokkal létrehozott már dokumentációs tevékenységet kifejtő központi szervet, mint pl. az Országos Műszaki Könyvtárát és egyéb dokumentációs szolgáltatást nyújtó intézményeket, többek között a KGM Szakkönyvtára hálózati alközpontját, az ~~ÉM~~ Dokumentációs Nyomtatványellátó Vállalatot stb., mégis meg kell állapítanunk, hogy az említett szervek tevékenységének eredményei csak ritkán és nem rendszeresen jutnak el a termeléssel közvetlenül foglalkozó üzemekhez. Itt kell még megemlíteni, hogy az intézmények által készített dokumentációs anyagot - lévén az távolról, /hogy ezzel a kifejezéssel éljünk "felülről"/ összeállított adathalmaz - a sajátos egyéni problémákkal küzdő üzemek nem is tudják az esetek többségében "nyersen" felhasználni.

Vállalatunkban, a Kábel- és Műanyaggyárban is ez volt a helyzet, bár már kb. 3 év óta élünk az Országos Műszaki Könyvtár különféle szolgáltatásaival. A másutt, belföldön vagy külföldön sikeresen alkalmazott technológiák és gyártmányok újbóli "felfedezése" nálunk annál is inkább éreztette káros hatását, mivel igen széles gyártási profilunkból eredően speciális ipari jellegű gyártmányoktól egészen a mindennapi életben használatos közszükségleti cikkek gyártásáig, különleges kábelek készítésétől a mikrobarázdás hanglemez préseléséig számos problémát kell mérnökeinknek és műszaki beosztású dolgozóinknak megoldaniuk.

Azt ugyan igen hamar felismertük, hogy a kívülről kapott dokumentációs nyersanyag házon belüli feldolgozása feltétlenül szükséges, mégis a "feldolgozás" helyes módjának megtalálása már nem ment könnyen, sőt még most is állandóan keressük a jobb és jobb megoldásokat. Szerencsére nem kellett a semmiből elindulnunk, s nem is mi voltunk az

uttörők. Rokon vállalatunkban, a Kábel- és Sodronykötélgyárban már évek óta példás dokumentációs munka folyik, az ő tapasztalataik alapján dolgoztuk ki vállalatunk egyéni vonásainak legjobban megfelelőnek tartott módszert.

Először is műszaki könyvtárunk egyik sarkában egy ruháskosárban felhalmozódott OMK figyelő kartonokat raktuk katalógus dobozokban ETO jelzet szerint rendbe, majd az ugyancsak az OMK által küldött témafigyelő lapokat csoportosítottuk tárgy szerint. Ez így természetesen még mindig csak kihasználatlan - bár már rendbe szedett - elfekvő anyag volt, akárcsak a vállalatunknak járó közel 50 féle, baráti és tőkés országokból származó szaklap. A folyóiratok sorsa leltárbavételük után igen siralmas volt: vagy a könyvtárban porosodtak, vagy valamelyik érdeklődő dolgozónk fiókjában heverték hónapokig, esetleg évekig is. Hogy ezt az állapotot megszüntessük, hogy a folyóiratokból profitáljunk, hogy eljuttassuk azokat az adott témával foglalkozó szakembereinkhez, létrehoztuk házi figyelő szolgáltatunkat az üzem nyelveket ismerő mérnökeiből.

Azért, hogy műszaki "vezérkarunk" se maradjon el üzemi mérnökeink mögött, s hogy mindenről tájékozott legyen, az alábbi rendszert alakítottuk ki. Valamennyi folyóirat leltárbavétel után először a vállalat igazgatójához kerül, aki esetleg már intézkedik is egyes cikkek sorsáról, javaslatokat tesz a dokumentációnak, fordítást kér stb. Utána ugyanígy és ugyanebből a célból megkapja a folyóiratot a vállalat főmérnöke, majd főtechnológusa is. Az átfutási idő kb. összesen másfél-két hét. Ez után kerülnek ki a folyóiratok a tartalomjegyzék fordítókhoz.

A dokumentáció a feldolgozott anyagot, az OMK-tól, a KGM könyvtári hálózati alközpontjától, az EM dokumentációs szolgálatától, a Licenciától stb. kapott, és az osztály által feldolgozott annotációkat témakörök szerint borítékokban csoportosítja. A rendszerezett anyagból időről-időre lehetőleg referátumokkal ellátott bibliográfiákat készít, s azokat a vállalat vezetőségén kívül a témában érdekelt üzemek mérnökeihez és technikusaihoz is eljuttatja. A bibliográfia elkészülte után az összegyűjtött anyag a boríték-ból egyenként rendes helyére kerül. A kézbe adott bibliográfiák alapján támasztott igényeket pedig már a szokásos adminisztratív úton könnyű kielégíteni.

Nem állítjuk, hogy ez az egyetlen, a csálhatatlan módszer, hiszen mi is sokat változtattunk már rajta menetközben /pl. a házi-bibliográfiák elkészítését is csak ké-

sőbb vezettük be/, s nehézségekkel, hibákkal még most is találkozunk, de tény, hogy a módszer bevált, célunkat elértük vele, mert műszaki dolgozóink egyre jobban érdeklődnek a szakirodalom után, aminek a módszer bevezetése óta eltelt kb. háromnegyed évben jelentkezett is már a termelésben kimutatható forint értéke.

Sipos Csaba

- x - x - x -

A KÖZPONTI CIMJEGYZÉKEK NÉHÁNY KÉRDÉSE

A KGM KÖNYVTÁRI HÁLÓZATÁBAN.

A könyvtári hálózati alközpontok egyik fontos feladata - a hálózati elv értelmében és az érvényben lévő utasítások szerint -, hogy összeállítsák a vállalatok által beszerzett külföldi szakfolyóiratok és szakkönyvek központi címjegyzékét.

A kohó- és gépipari vonatkozású műszaki irodalom nagymértékű növekedése s a kölcsönzésen és kölcsönösségen alapuló könyvtári élet egyaránt megkívánja, hogy a vállalati könyvtárak állományáról központi helyen összefoglaló nyilvántartás legyen. Feltétlenül szükséges ez a következő okokból:

1. A KC segédeszköz a könyvtáros számára, amelyet irányítuként igénybevesz a keresett folyóirat vagy mű lelőhelyének felkutatásához.
2. A KC információs forrás az irodalomkutató s az érdeklődő szakember részére, mert lehetővé teszi a tudakozódást a szükséges irodalmi adatok iránt.
3. A KC fontos támpontja a devizaigényes rendelések elbírálásának, általa ésszerűbb devizagazdálkodás alakítható ki.
4. A KC kiegészítő /speciális/ katalógus a hálózati központ irányító tevékenységéhez.

1958 nyarán, majd 1959 januárjában az alközpont körlevelet küldött a műszaki könyvtárosoknak azért, hogy külföl-